

Integrationen och Sverigedemokraterna

Varken politiker eller tjänstemän har eftersträvat integration. Snarare ligger en mer eller mindre medveten främlingsfientlighet bakom diskriminering och segregation.

Krönika i [SocialPolitik nr 4 2010](#) | Text: Jan Molin | [Prenumerera](#)

[singlepic id=366 w=289 h=387 float=left]Integrationen av gamla och nya svenskar har inte gått bra. Naturligtvis kan man inte förvänta sig att invandrare problemfritt integreras i ett nytt land. Men verkligheten uppvisar allt för stora klyftor och segregation.

Arbetslösheten är väsentligt högre bland människor med utländsk bakgrund. Nära femtio procent av utomeuropeiska invandrare är arbetslösa. Invandrarnas hälsa är sämre, färre ungdomar går vidare till högre studier, fler avbryter gymnasiestudier eller går ut med ofullständiga betyg. Boendesegregationen är ytterst påtaglig. I stadsdelar som Rosengård i Malmö och Hjällbo i Göteborg har så gott som alla utländsk bakgrund. Inga barn i skolorna där kommer från helt svenska familjer.

Sverigedemokraterna får över 300 000 röster och kommer in i riksdagen. Det väcker en yrvaken debatt.

Hur har det blivit så? Orsakerna är många men jag vill peka på två.

Attityderna hos svenskarna. Under femtio års tid har svenskarnas inställning till invandring mätts. På senare tid har rapporteringen främst fokuserat på förändringar i attityderna. Svenskarna har blivit mer positiva. Så är det visserligen men förändringarna är små. När man bara talar om

denna positiva utveckling skymms det långt viktigare faktumet att minst 25 procent av Sveriges befolkning är främlingsfientlig. Vid senaste mätningen ansåg 36 procent att vi hade för många invandrare här. En mycket stor majoritet var emot stöd till icke kristna religioner. Sverigedemokraterna liksom tidigare Ny demokrati har alltså en stor befolkningsgrupp att hämta röster ur. SD:s valresultat borde därför inte förvåna.

Jag tror att en mer eller mindre medveten främlingsfientlighet ligger bakom diskriminering och segregation. Från min tid som chef för invandrarförvaltningen i Göteborg under 1980- och 90-talen minns jag hur alla förslag till exempel om att skapa arbetstillfällen åt nyanlända flyktingar eller tidigt kombinera arbete och svenskinläring stötte på motstånd. Ärendena bollades runt och förhalades, egendomliga formella hinder ställdes upp.

Ibland flammade intresset upp. När brandkatastrofen i Backa inträffade 1998 visade allmänhet och politiker en äkta upprördhet över händelsen och de klyftor den blottade mellan nya och gamla svenskar. Utredningar tillsattes och kom med förslag. Men sedan maldes allt i byråkratins kvarnar. Intresset slocknade lika fort som det flammade upp. Resultatet blev noll.

Det faktum att så många svenskar är negativa till sina nya landsmän tror jag är en viktig förklaring till att så många invandrare inte får jobb i paritet med sina kvalifikationer, samt inte får bostäder i andra områden än de segregerade förortererna.

Det råder en Brist på medvetenhet om befolkningsomvandlingen och vad den innebär.

På ett halvt sekel har Sveriges befolkning i grunden förändrats. Då var någon hundradel av utländsk härkomst. Nu mer än en femtedel.

Den stora invandringen till Sverige började på 1960-talet. Människor från Finland och Sydeuropa sökte sig hit för att

arbета. De flesta tänkte återvända. Det motiverade inga speciella åtgärder i Sverige.

Sedan 70-talet har invandringen mest omfattat flyktingar och anhöriga. Som bland andra Cecilia Malmström och Marie Demker i en avhandling visat så var flyktinginvandringen främst en konsekvens av – läs Olof Palmes – tredjevärldenpolitik. Alltså inget som var av betydelse för svensk inrikespolitik. Som till exempel Anita Gradin beskrivit så var frågor kring invandring och integration bara något som enstaka politiker inom varje parti ägnade sig åt. Ingenting som angick Ingvar Carlsson, Carl Bildt, Göran Persson eller Fredrik Reinfeldt.

Insikten om att Sveriges befolkning är en annan än tidigare saknades och saknas än. Socialdemokraterna har dessutom nästan enbart betraktat invandrarnas problem som en klassfråga, det vill säga inte beaktat den etniska dimensionen. Därför har ett generellt perspektiv på befolkningsomvandlingen saknats. Man har inte förstått att integrationen kräver medvetenhet och åtgärder i samhällsplaneringen i sin helhet. En samordnad konsekvent planering har uteblivit. Det som gjorts har mest varit lokala projekt riktade till enskilda eller utvalda grupper.

Den bristande medvetenheten kan exemplifieras med Göteborg.

Successivt ökade det segregerade boendet och utanförskapet under 1980- och 90-talen. Varningssignaler saknades inte. Själv skrev jag i GP 1991 att utvecklingen gick mot etniska enklaver om inget gjordes. Som argument anförde jag att människor med utländsk bakgrund utgjorde 25 procent av de boende i Bergsjön och Hjällbo.

I dag är andelen 90 procent. Inga långsiktiga insatser gjordes. Det stannade vid tillfälliga projekt och enskilda eldsjälares engagemang. Därför är det inte ens förvånande när de ledande kommunalråden i Göteborg på frågan vad som bör göras för att underlätta integrationen bara svarar att vi måste skapa fler mötesplatser.

Jan Molin är författare och samhällsdebattör, medlem i

SocialPolitiks redaktionskommitté.
jan.r.molin@gmail.com